

Pericopa Emor - Haftara: Nepotrivirea unor legi aduse de profetul Ezechiel cu apariția lor în Tora (Ezechiel cap. 44) "[anul 5784]

În Talmud scrie: „Înțelepții ne-au învățat: Rav Iehuda a spus că trebuie să-l amintim pe Hanania ben Hizkiya la bune, fiindcă dacă nu era el, cartea Ezechiel era clasă. Spusele lui contravin pe cele din Tora. Ce a făcut? S-a urcat în pod unde i-au adus trei sute de cești de ulei și a corectat-o” (Talmud, tractatul Hagigah 13:a). Hanania a cerut uleiul pentru două scopuri: iluminare și mâncare. El a stat acolo încercând să aranjeze aceste dezacorduri între profeția lui Ezechiel și scrierile din Tora.

Cartea Ezechiel a fost inclusă pe lista cărților de Tanach, însă puțin timp după aceea, înțelepții au cerut ca să fie scoasă din colecția cărților sfinte și clasă. Cu alte cuvinte, să se interzică învățătura ei și astfel să fie dată uitării de către poporul evreu. Cauza se găsește în fraza „dezacorduri între profeția lui Ezechiel și scrierile din Tora”. Și haftarau noastră conține multe dezacorduri pe care le vom înșira în continuare.

Veșnicia legilor din Tora este baza credinței evreiești. Iată ce spune Rambam despre acest subiect:

„Este un lucru clar în Tora că legile de acolo sunt valabile pe vecii vecilor, nu se poate schimba nimic, nu adăuga și nu scădea, după cum scrie „să nu adaugi nimic la el și nici să nu scoți nimic din el” (Deuteronom 12:32) și mai scrie „dar cele dezvăluite sunt ale noastre și ale copiilor noștri, în veci, ca să înfăptuim toate cuvintele acestei Tora” (Deuteronom 29:29). De aici ai învățat că noi avem porunca să îndeplinim toate cuvintele Torei pe veci. Dar mai scrie „... aceasta este o lege veșnică peste generațiile voastre” (Levitic 10:9) și „nu este în ceruri” (Deuteronom 30:12). De aici ai învățat că nu-i este permis unui profet să adauge ceva. Așadar, dacă va veni o persoană, fie dintre națiuni, fie din Israel și va spune și va da semne și va spune că Domnul l-a trimis ca să adauge o poruncă sau să scoată una ori să schimbe o poruncă într-un mod de care nu am auzit de la Moise sau va declara că acele porunci ale Israelului nu sunt pe veci și peste generații, ci o poruncă a timpului (temporară) – acesta este un profet fals care vine să nege profeția lui Moise, iar pedeapsa acestuia este moartea prin sugrumare, deoarece a vrăjbit în numele Domnului ceva ce El nu a poruncit, ceea ce El, binecuvântat fie numele Lui, a poruncit lui Moise pentru noi și toate generațiile” (Rambam, Hilchot Yesodei Tora 9:1).

Ezechiel și-a început profeția în Babilon cinci ani după exilul lui Ioiachin, adică în anul 593 î.e.n., șapte ani înaintea distrugerii Templului. Cea mai târzie profeție a lui este apreciată în anul 571 î.e.n., cam 15 ani după distrugerea primului Templului. De aici rezultă că Ezechiel a profețit 23 de ani.

După Talmud în tractatul Bava Batra 18:a, cartea Ezechiel a fost scrisă și redactată de „Membrii Marei Adunări” și nu de profet sau de discipolii săi. Această adunare era formată din 120 de înțelepți, care alcătuiau conducerea spirituală a poporului evreu de pe vremea lui Ezra și Neemia până la Șimon Hațadik, sec. 4-sec. 2 î.e.n. Rași explică

care a fost cauza: „Fiindcă nu se poate scrie profeție în străinătate și ca atare au scris-o cei care s-au reîntors în țară mai târziu”, fiindcă majoritatea profețiilor lui Ezechiel au fost rostite în străinătate în Babilon. Membrii Mării Adunări care au citit profețiile lui Ezechiel au observat sigur nepotrivirile și cu toate acestea le-au considerat acceptabile să fie adunate și adăugate celorlalte cărți din Vechiul Testament.

Hanania ben Hizkiya care a salvat cartea lui Ezechiel de la uitare, este un *tana* care a trăit pe vremea lui Hilel și Șamai (sfârșitul sec. 1 î.e.n.-începutul sec. 1 e.n.) El este cunoscut ca unul din autorii „Meghilat Tanit” (una din primele cărți scrise ale Toraei Orale), dar mai ales datorită perioadei în care el a stat în pod ca să înțeleagă mai bine cartea lui Ezechiel și să evite scoaterea ei din Canonul Tanachului. Podul său este amintit și în alte surse ca fiind un loc de întâlnire al înțelepților de atunci. Este important să înțelegem că „ceea ce a corectat Hanania se află astăzi la noi” (Radak, David Kimhi, sec. 12-13 Franța la comentariul pentru Ezechiel 45:20).

Profetul Ezechiel consacră mai mult de un capitol temeii pedepsei unui păcătos spunând: „Sufletul care păcătuiește acela va muri” (Ezechiel 18:4), iar mai mult decât atât în versetul 20: „Sufletul care păcătuiește acela va muri, fiul nu va purta nicio vină pentru nelegiuirea tatălui, iar tatăl nu va purta nicio vină pentru nelegiuirea fiului” (de asemenea în cap. 33). Pe când în Tora scrie că Domnul „este cel care aduce păcatul părinților asupra copiilor” (Exod 20:5).

În profețiile lui Ezechiel sunt multe nepotriviri între măsurile Templului despre care profetul vorbește și cele ale primului și celui de al doilea Templu. Mulți au încercat să explice aceste nepotriviri. De exemplu, Radak în comentariul său la Ezechiel 40:13 spune:

„Adevărul este că aceste măsuri nu ne sunt clarificate fiindcă ele se referă la Casa viitorului pe care le interpretează oricine după presupunerea lui și nu putem conta pe ele. Iar ceea ce se găsește în Cabala, în Mișna tractatul Midot sau în Targum Ionatan vom accepta, iar restul va aștepta până va veni Eliyahu (Ilie) – vestitorul lui Mașiah (Mesia). Cu alte cuvinte, noi nu știm să înțelegem acest episod”.

Rambam în „Hilhot Bet Habehira 1:4” spune că cel de al doilea Templu este o combinație între primul Templu și cel care va fi în viitor ale cărui măsuri nu sunt prezentate. În altă parte el pune întrebarea „De unde sunt toate jertfele și ordinea muncii din cartea lui Ezechiel? Ele sunt rezerve care nu se practică peste generații, însă profetul le-a deslușit cum se vor face jertfele odată cu inaugurarea altarului în zilele Regelui Mesia, când se va construi al treilea Templu”.

Măsurile Templului său și ale uneltelor nu seamănă nici cu cele ale primului Templu, nici cu cele ale celui de al doilea Templu.

Iată încă câteva nepotriviri din alte domenii între Ezechiel și cele din Tora:

1. Toraua interzice doar marelui preot să se căsătorească cu o văduvă, iar celorlalți preoți le este permis. Ezechiel nu face diferența între cei doi: „Văduvă sau divorțată să nu-și ia [preotul] de soție, ci doar fecioare din seminția casei lui Israel” (Ezechiel 44:22). Iar Radak comentează aici că dacă el a spus „oricare preot”, acesta va fi pentru adăugare de sfințenie în viitor.
2. În Ezechiel 44:22 scrie: „O văduvă care a fost soție de preot, să ia [de soție]”. În Levitic 21:7 scrie despre preot de rând: „Femeie desfrânată sau pângărită să nu ia de soție și femeie divorțată de soțul ei să nu ia de soție”, însă le este permis să ia oricare văduvă. Însă pentru marele preot Toraua permite să ia doar o virgină: „Văduvă, divorțată, pângărită sau desfrânată – pe astea să nu ia de soție, doar o fecioară din poporul lui să ia de soție” (Levitic 21:14).
3. Preoții erau obligați în Templu să poarte haine cu amestecuri interzise. Trei din hainele preoților sunt făcute din lână și șeș *שש* tradus în, iar preoții care se îmbracă cu ele poartă haine amestecate. De exemplu efodul era făcut din lână și in: „Să facă efodul din aur, lână turcoaz, purpurie și cărmizie și in” (Exod 28:6). Șeș este lână, iar lâna este în culori diferite, așa că efodul este cusut din două feluri

diferite, acesta fiind un amestec interzis purtat doar de preoți în Templu. În ciuda acestui fapt, Ezechiel spune în 44:17: „Și va fi, când intră pe porțile curții interioare, să poarte veșminte de „in”; niciun veșmânt de lână să nu se afle asupra lor când slujesc [dincolo de] porțile curții interioare sau înăuntrul ei”.

4. În Ezechiel 44:20 scrie: „Să nu își radă capul și nici să nu își lase pletele să crească în voie, ci să aibă capetele tunse”. Însă în Tora nu este nicio poruncă ca preoții să nu-și radă capul, iar interdicția aceasta este amintită doar în legătură cu doliul: „[Preoții] să nu se radă pe capul lor [pentru un mort-Rași], să nu își radă colțurile bărbii și în carnea lor să nu facă vreo creștătură” (Levitic 21:5). Netunsul părului este amintit ca încălcit al părului și în Levitic 10:6 în timpul doliului lui Aaron, Elazar și Itamar.
5. În legile purificării mortului Ezechiel 44:26 spune: „Iar după ce [un preot] se va curăța, să se numere șapte zile pentru el”. Însă în Tora nu este nici urmă de șapte zile după purificare, ci procesul cunoscut al cuiva care a devenit impur de la un mort: „Să se purifice cu ea în ziua a treia și în ziua a șaptea și va fi pur” (Numeri 19:12).
6. Cea mai renumită nepotrivire este legată de mâncăruri interzise. Profetul Ezechiel spune: „Orice hoit sau animal sfâșiat dintre păsări și dintre dobitoace, preoții să nu le mănânce” (44:31). Oare restul Israelului le este permis hoit sau animal sfâșiat?

Mulți au încercat să regleze această problemă. Rași explică aici; „Deoarece s-a permis frângerea capului jertfei de pasăre, care este hoit și animal sfâșiat, a fost avertizat de celelalte hoituri și animale sfâșiate, după interpretarea înțelepților (Talmud, tractatul Menahot 45:a). Părerea lui Radak este că profetul nu vine aici să permită hoituri și animale sfâșiate pentru Israel, ci să-i avertizeze aspru pe preoți.

Sunt nepotriviri mari și în legătură cu regulile ofrandelor poporului și a darurilor și de asemenea în legile sărbătorilor.

Multe întrebări rămân nesoluționate. Noi nu știm: 1. De ce cu toate nepotrivirile între legile din cartea Ezechiel și a celor din Tora, cartea a fost inclusă în canonul cărților sfinte de la început? 2. De ce doar mult mai târziu s-a simțit nevoia de a-l scoate din acest canon? 3. De ce nu avem în sursele din Toraua Orală date despre felul în care Hanania și înțelepții au rezolvat chestiunea nepotrivirilor?

[Rabi Iehuda și Rabi Iohanah spun: „Problema va fi rezolvată de profetul Eliyahu \(Ilie\), adică când vom auzi pașii eliberatorului Israelului.](#)